

Демографиялық саясат

Оқу мақсаты:

ОМ 1 Оқушыларды дүние жүзі мемлекеттеріндегі халық санының ұдайы өсіп немесе кеміп отыруына байланысты жүргізілетін демографиялық саясатпен таныстыру.

ОМ 2 «Демографиялық саясат» пен «халық сапасы» түсініктерін қалыптастыру.

Жетістік критерийі

**Білу және түсіну:
Демографиялық саясат ұғымын
біледі.**

**Талдау және зерттеушілік
дағдылар: Демографиялық
саясаттың себептерін түсінеді,
жеке елдерді мысалға ала
отырып, зерттеу жүргізе
алады.**

Халықтың ұдайы өсуі

Халықтың ұдайы өсуі - туу (Т) мен өлудің(Ө), арақатынасы. халықтың үздіксіз өсіп-өсуін қамтамасыз етеді.

Туу мен өлу көрсеткіштерінің айырмашылығын **табиғи өсім** деп атаймыз.

$$T - \Theta = T\Theta$$

- $T > \Theta$, онда $T\Theta > 0$
- $T < \Theta$, онда $T\Theta < 0$
- $T = \Theta$, онда $T\Theta = 0$

Табиғи өсу факторлары

- өмір сүру деңгейі, оның ішінде адамның өмір сүруіне қажетті материалдық жағдайлар, денсаулық сақтау жүйесінің деңгейі; азық-түлік пен еңбек ресурстары жатады;
- халықтың құрылымы (жыныстық ,жастық , неке);
- өмір сапасы (қалалық және ауылдық);
- әйелдердің жұмысбастылығы қоғамдық кеңістіктегі;
- ұлттық және діни салт-дәстүрлер.
 - Табиғи өсуге кері әсерін тигізетін бірден бір себеп соғыстар болып табылады. Ол адам шығынына, сондай-ақ аштық пен ауруға алып келеді.

Типы воспроизводства населения

- Страны I типа воспроизводства (естественный прирост до 12 человек на 1000)
- Страны II типа воспроизводства (естественный прирост свыше 12 человек на 1000 жителей)

Средние показатели:

Весь мир	24-9=15
Страны I типа воспроизводства	13-10=3
Страны II типа воспроизводства	26-9=17

Халықтың ұдайы өсуінің типтері

I. Демографиялық дағдарыс

Экономикалық дамыған
мемлекеттер

II. Демографиялық жарылыс

Дамушы мемлекеттер

Халықтың ұдайы өсуінің I типі

Демографиялық дағдарыс

Туу , өлу және табиғи өсудің төмен көрсеткіштері.

Халық санының тұрақтылығы.

Ұлттың «қартаюы» (жалпы халықтың ішінде қарт адамдар санының артуы т.б.).

«Халықтың ұдайы өсуінің» формуласы

$$10 - 10 = 0$$

Шетелдік Еуропа, ТМД, Солтүстік Америка, Аустралия және Жапония елдеріне тән.

Халықтың ұдайы өсуінің II типі

Демографиялық жарылыс

Табиғи өсу мен туудың өте жоғары болуы. Өз кезегінде өлудің төмен деңгейде болуы.

Халықтың тұрақты көбейіп отыруы.

Жалпы халықтың ішінде жастардың мөлшерінің көп болуы.

**«Халықтың ұдайы өсуінің» формуласы
 $27 - 9 = 18$**

Африка, Латин Америкасы және Шетелдік Азия мемлекеттеріне тән.

Демографиялық саясат

- Елдің демографиялық проблемаларын шешу мақсатында мемлекет тарапынан табиғи өсуді реттеуге бағытталып жүргізілетін шаралар жиынтығы

- **ЭКОНОМИКАЛЫҚ**
- **ӘКІМШІЛІК**
- **ПРОПАГАНДАЛЫҚ**

Экономикалық дамыған елдер

Туудың төмендігі

«ұлттың қартаюы»

Дмаушы елдер

Туудың жоғарылығы

«демографиялық
жарылыс»

Демографиялық саясат

Туудың көбеюі

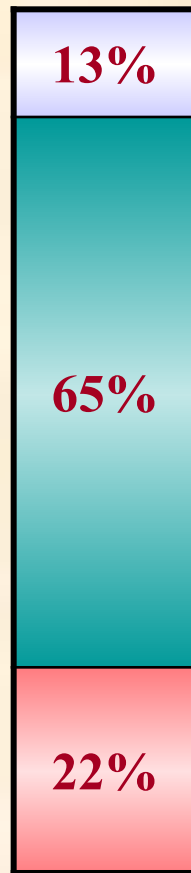
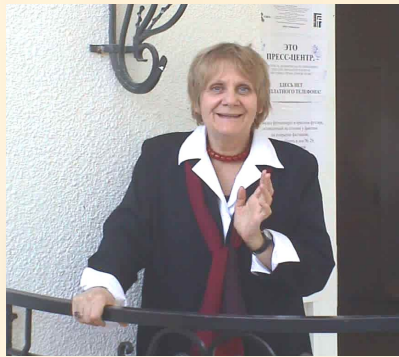
Туудың төмендеуі

- Жәрдемақы төлеу
- Көп балалалы және жас отбасыларға жеңілдіктер
- Балалардың
- балабақшаларға
- орналастырылуы

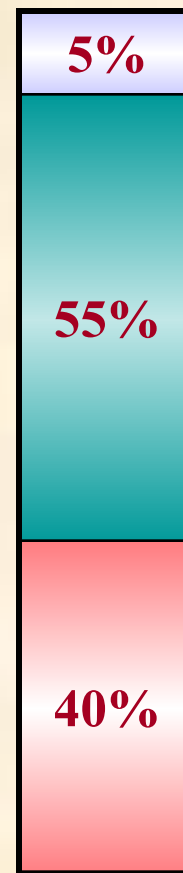
- некеге тұруды қадағалау
- айыппұл жүйесі
- бала тууға рұқсат сұрау

Халықтың жастық құрамы

Экономикалық дамыған елдер

Дамушы елдер

Халықтың жыныстық құрамы

*Ер адмдар үлесі
жоғары*

*Ер және әйел
адамдардың санның
теңдігі*

*Әйел адамдар
санының басым
болуы*

- Азия (Қытай, Үндістан)
- Солтүстік Африка

- Африка
- Латын Америкасы
- Аустралия
- Мұхиттық аралдар

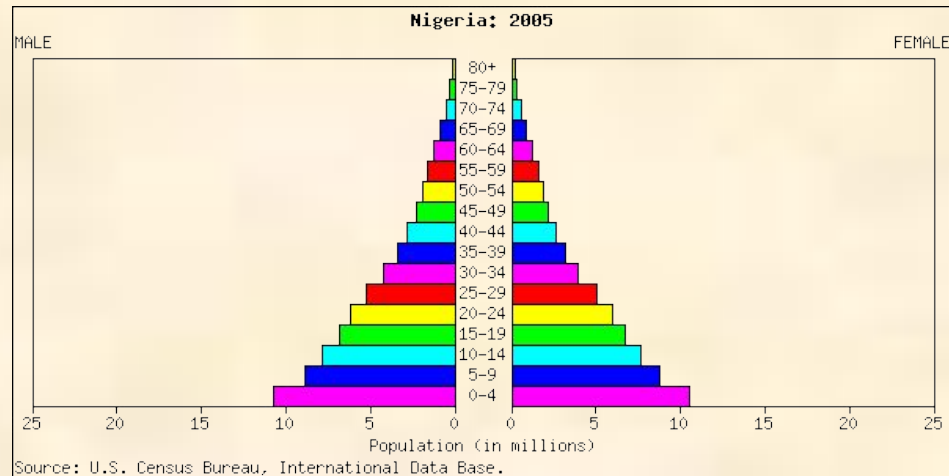
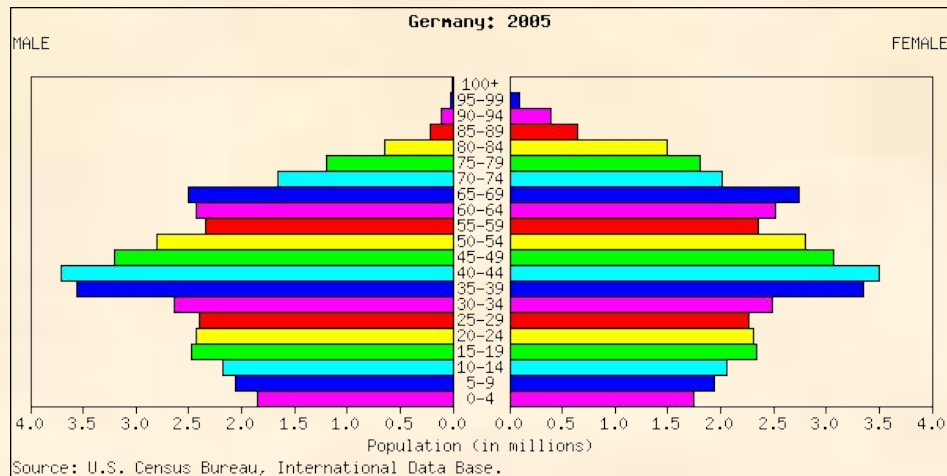

- Еуропа
- Солтүстік Америка

Жыныстық пирамидалар

Экономикалық дамыған
мемлекеттер

Дамыған мемлекеттер

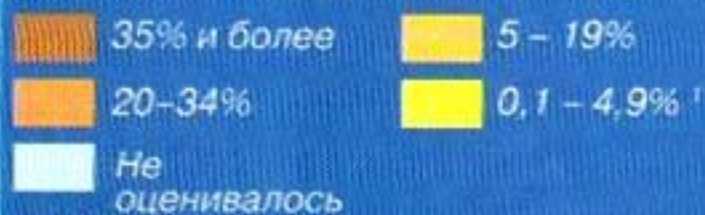
Пирамида ерекшелігі:

- Кең емес негізде (балалар деңгейінің төмендігі)
- Биіктігі жоғары (қарт адамдардың көптігі)
- Егде жастағы әйел адамдар санының артуы

Пирамида ерекшелігі:

- Кең негіз (балалар деңгейінің жоғарылығы)
- Жоғары жағының тар болуы(қарт адамдардың аздығы)
- Ер және әйел адамдардың арасындағы айырмашылық қатты байқалмайды.

Доля населения, получающего недостаточное питание (недоедающих)

815 млн человек в мире систематически недоедают

¹Является преобладающей для группы индустриально развитых стран

Халықтың орналасуы

❖ Жер шары халқы әркелкі таралған.

СЕБЕПТЕРІ:

✓ табиғи жағдайлардың әсері

✓ аумаққа шоғырлану ерекшелігі

✓ халықтың табиғи өсімінің әртүрлілігі

✓ Әлеуметтік-экономикалық жағдайлардың әсері

❖ Дүние жүзі халқының 70%-ы құрлық территориясының 7% -да ғана орналасқан.

❖ Негізінен халық қоңыржай, субтропикалық және субэкваторлық белдеулерде орналасқан.

❖ Құрлықтың 15% бөлігінде ғана халық қоныстанған, қалған өңірлер экстремалды табиғи жағдайлары бар аудандар болып табылады.

❖ Жер Шарында адамзат жақсы шоғырланған бірнеше аймақтарды көрсетуге болады:

□ Шығыс Азия- 1 млрд. адам шамасында

□ Оңтүстік және Оңтүстік Шығыс Азия- 1,3 млрд. адам

□ Шетелдік Азия – 500 млн. адам

□ АҚШтың солтүстік–шығыс бөлігі - 100 млн. адам

НЕНІ БІЛДІМ?

НЕНІ ТҮСІНДІМ?

**ҚАРАСТЫРУЫМ
КЕРЕК**

--	--	--

--	--	--

--	--	--